

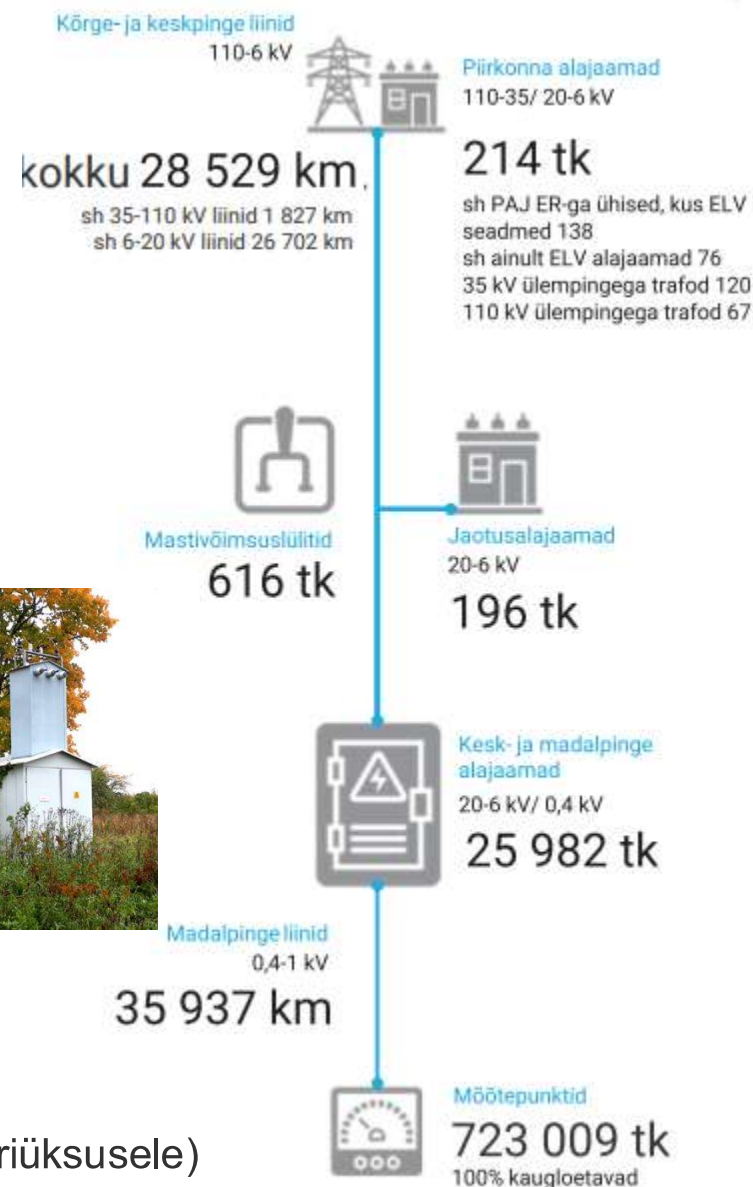

Tehnorajatiste sundvaldustest. Takistused energiavarustuskindluse tagamiseks

Kristi Vaks, Elektrilevi OÜ, maateenus

Elektrilevi võrk

Liinid kokku 64 644 km (ulatudes rohkema kui 410 000 katastriüksusele)
Alajaamad kokku 26 392 (sh Elektrilevile kuuluvaid kinnisasju on ca 5200)

Elektrilevi võrgu vanuseline jaotus

- Võrgu eeldatav eluiga on 40 aastat
- Praguseks 37% varast üle eluea
- Ilmastikukindlaks on 2010-2024 osakaal kasvanud 43%-lt 76%-ni
sh enamuse madalpinge võrku (osakaal 97%)

Kasvav vajadus teha investeeringuid kõrge- ja keskpinge võrku

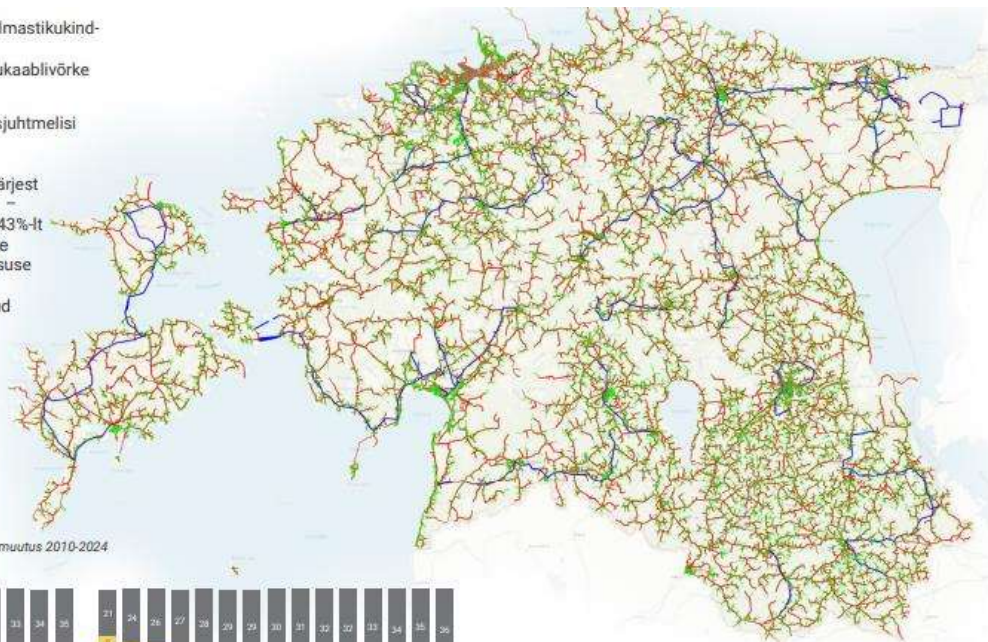
Elektriliinide koosluses eristame liine ilmastikukindluse alusel:

- Ilmastikukindlaks loeme maa- ja õhukaablivõrke ning >35 kV pingega õhuline
- Mitte ilmastikukindlaks loeme paljasjuhtmelisi õhuline

Elektriliinid on aja jooksul muutunud järjest ilmastikukindlamaks. Perioodil 2010 – 2024 on nende osakaal kasvanud 43%-lt 76%-ni. Seejuures on investeeringute fookus olnud madalpingevõrgu rikkelisuse vähendamisel ning ilmastikukindlate madalpingeliinide osakaal on kasvanud 50%-lt 97%-ni.

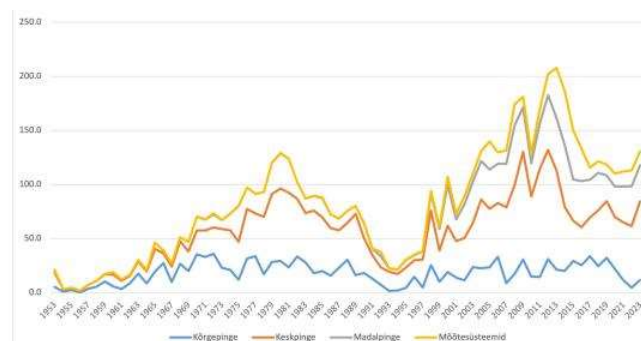
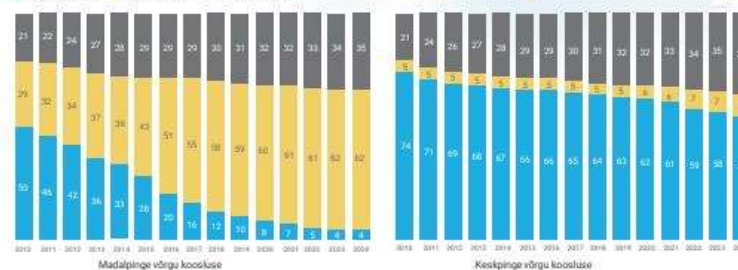
Joonis 11 Elektrilevi ja Imatra Elektri liinide paiknemine geograafiliselt.

■ keskpinge liinid
■ madalpinge liinid
■ kõrgepinge liinid

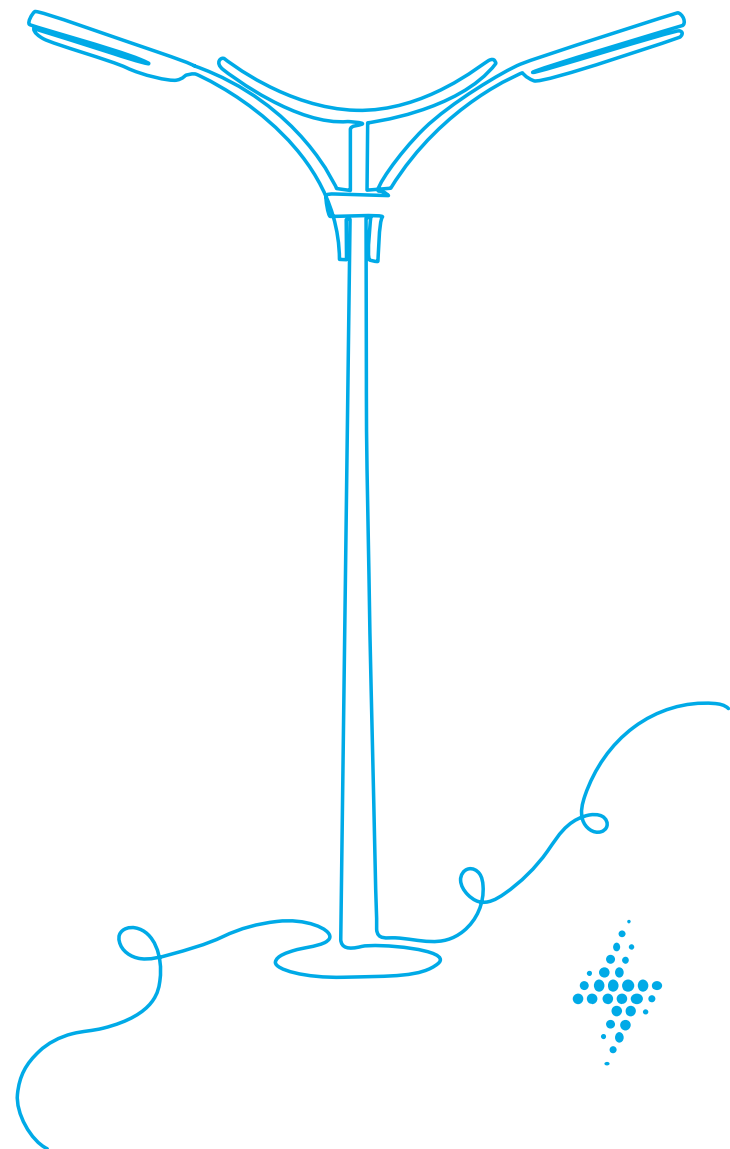
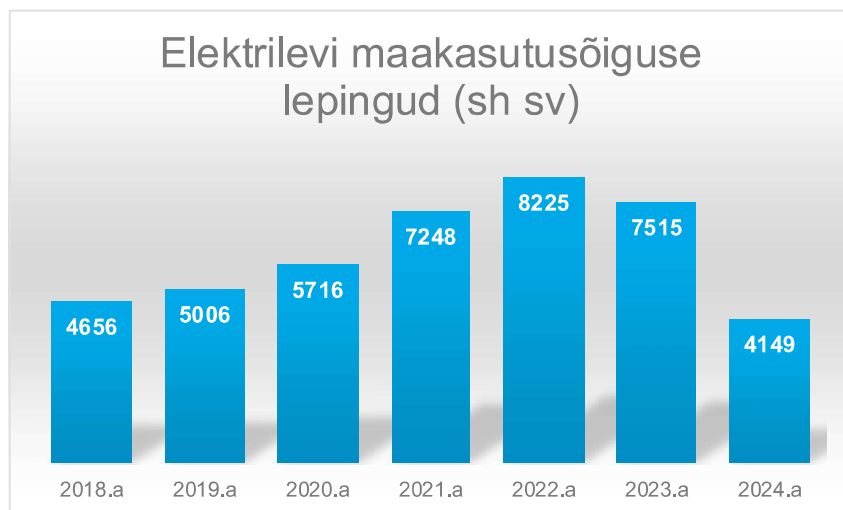
Joonis 12 Madal- ja keskpinge võrgu koosluse muutus 2010-2024

■ paljasjuhe ■ õhukaabel ■ maakaabel

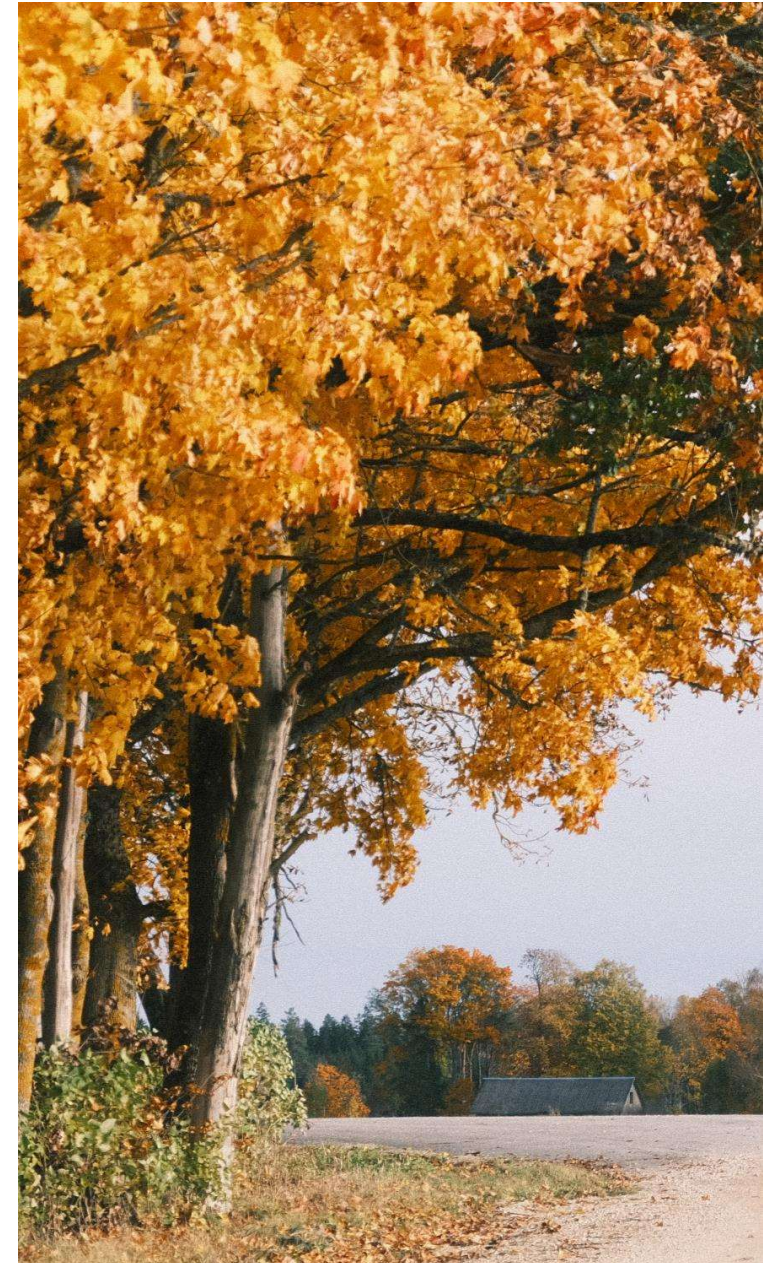
Uue maakasutusõiguse vajadus

1. Uued liitumised
2. Rekonstrueerimistel trassi muutumisel
3. Arenduskohustuse täitmisel uute võrkude rajamisel

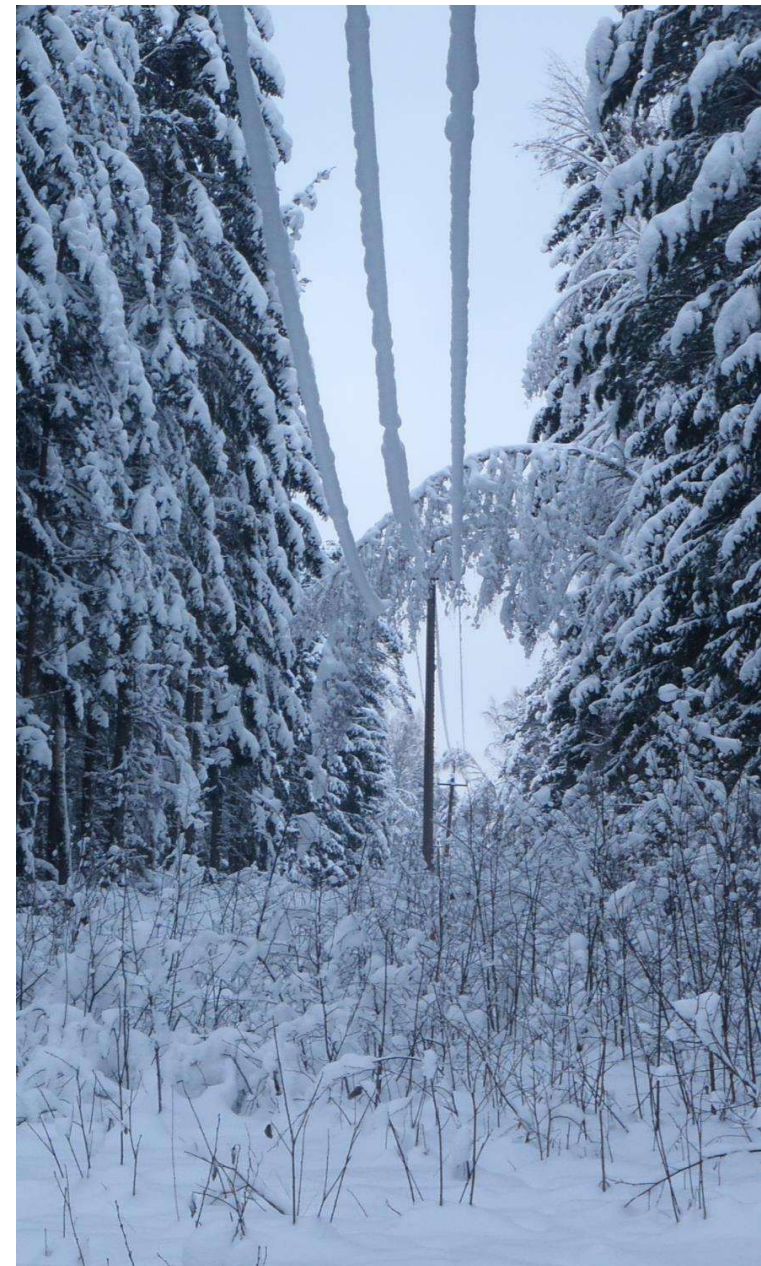
Maakasutusõiguse saamise protsess

1. Projekteerija pöördub maaomaniku poole trassile kooskõlastuse saamiseks
2. Kooskõlastamisel informeerime maaomanikku lepingu sõlmimise vajadusest
3. Selgitame maaomanikule trassi seadustamise vajadust ja võimalusi – sh vabatahtlikku sundvaldust
4. Saame maaomanikult nõusoleku vabatahtliku sundvalduse seadmiseks või ...
5. sõlmime maaomanikuga notariaalse kasutusõiguse lepingu

Sundvalduse seadmine

- Vabatahtlik sundvaldus maaomaniku soovil (sh munitsipaalmaad, korteriühistud)
- Mitte vabatahtlik sundvaldus:
 - maaomanik ei soovi enda maale elektrivõrku
 - soovib täiendavaid elektrivõrgu töid enda kinnisasjal
 - tasuta liitumist
 - põhjendamatult suure tasu küsimine
 - ebamõistlike lisatingimuste seadmine
 - maaomanikuga ei ole õnnestunud kontakti saada
- Taotlus sisaldab: Kinnistu andmed, projekteeritava võrgu andmed, info alternatiivsete trasside kohta, kirjavahetuse maaomanikuga, **projekteerimistingimused**

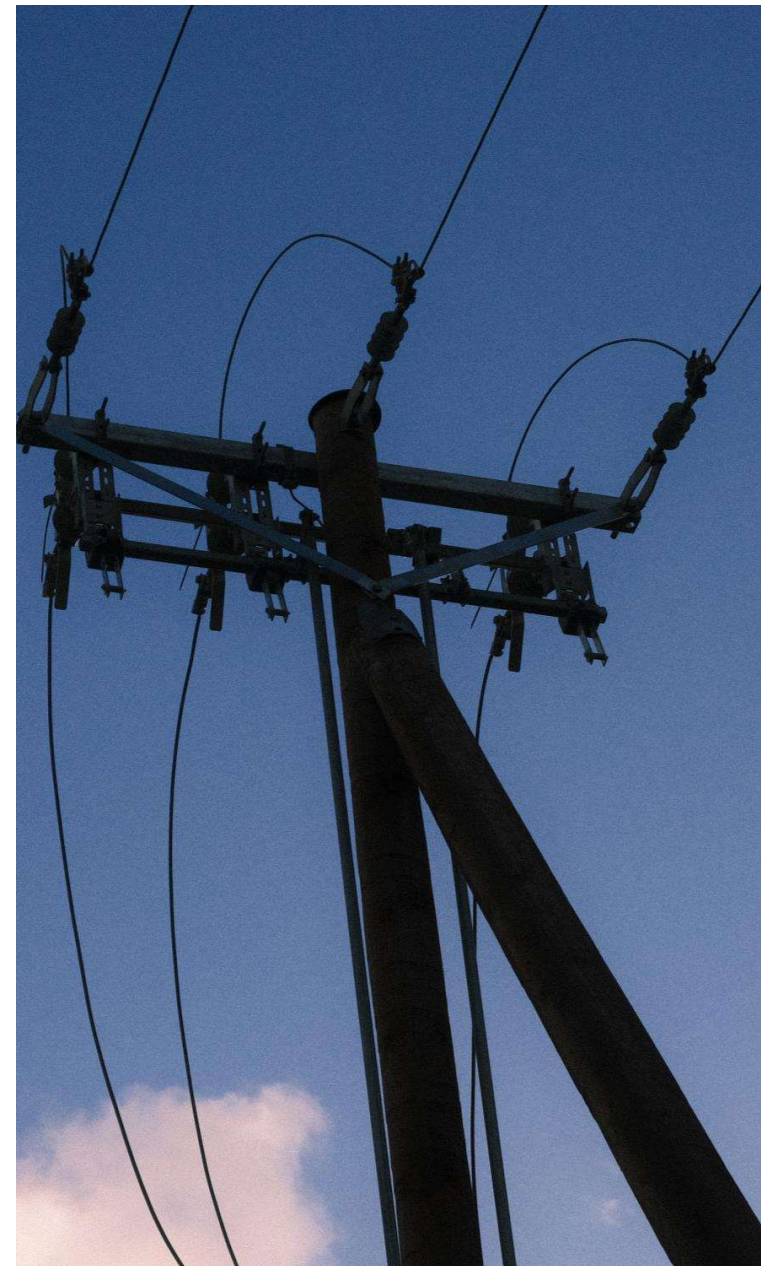

Sundvalduse seadmise alus

- tehnovõrk või -rajatis on vajalik avalikes huvides;
- puudub muu tehniliselt ning majanduslikult otstarbekam võimalus tehnovõrguga või rajatisega liituda sooviva isiku tarbimiskoha ühendamiseks tehnovõrguga või rajatisega või tehnovõrgu või -rajatise arendamiseks;
- Asjaõigusseaduse (AÕS) § 158¹ lg 1¹ kohaselt on tehnovõrk või -rajatis ehitatud avalikes huvides, kui selle kaudu osutatakse:
 - 1) avalikku teenust ja
 - 2) see kuulub isikule, kellele laieneb elektrituruseaduse (ELTS) § 65 lg-s 1 sätestatud kohustus
- KAHOS § 40 lg 1 sätestab, et AÕS § 158¹ lg-s 1 sätestatud tehnovõrgu või -rajatise talumise kohustuse kehtestamiseks seatakse KAHOS-es sätestatud eeldustel sundvaldus AÕS § 158¹ lg-s 1¹ nimetatud isiku kasuks.

Taotlus kohalikku omavalitsusse esitatakse siis kui läbirääkimised on jooksnud ummikusse ning võrguettevõtjal ei ole võimalik tähtaegselt töödega edasi minna

Täna praktikas esinevad nõrgad kohad

- Puudub pädev ametnik
- KOV põhimõtteline otsus **sundvaldusi mitte menetleda**
- KOV kardab **kohaliku elaniku pahameelt** ja seepärast ei menetle
- Konkreetsete menetlustähtaegade puudumine seadusandluses
- **Tasu** küsimus - kui saame maaomanikuga ise kokkuleppele on OK, aga kui sundvalduse kaudu, siis peaks KOV sätestama perioodilise sundvalduse tasu, mille suurus ei ületa samadel tingimustel tehnovõrgu või -rajatise vahetu seadusjärgse talumiskohustuse eest makstavat tasu
- **Täiendavad kulud** KOV-i jaoks (ajalehes teavitamine), võimalikud kohtukulud
- KOV-i ametnik seab **omavolilisis lisatingimusi** sundvalduste taotlustele

Elektrilevi nägemus/kogemus efektiivsest menetlusest

Sundvalduste menetlemine on **osakonna pädevuses või vallavalitsuse**, mitte valla /linna volikogu

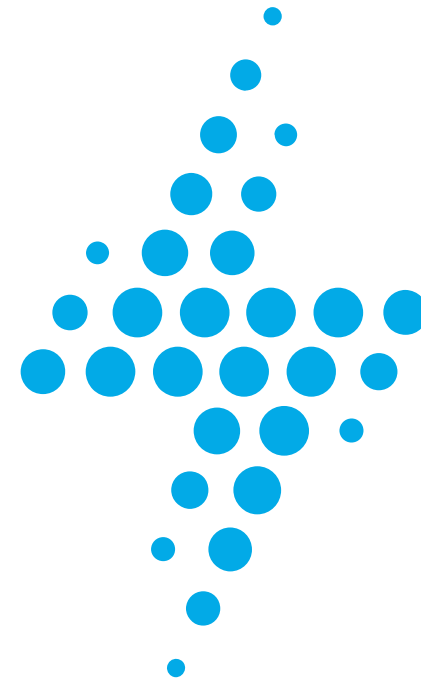
(Näit. Tartu linn otsuse annab välja TL Arhitektuuri ja ehituse osakond)

Menetlemine on **kiire**, max 2-3 kuud

Läbirääkimised **ühise laua taga maaomanikuga**

Munitsipaalmaadele sundvaldused (hetkel osad KOV ei tee vallamaadele SV), ressursside kokkuhoid

Korteriomanditega seoses sundvalduste **kiirmenetlus**

A scenic autumn landscape featuring a paved road that curves into the distance. On the left, a large tree with vibrant orange and yellow leaves frames the scene. The background shows a dense forest of trees in various shades of autumn, with a few utility poles and power lines visible against a clear blue sky. The word "Täna" is written in white, sans-serif font in the center of the image.

Täna